

Reglur um kynbótasýningar á Íslandi

Starfsfólk og verksvið þess:

- Kynbótadómarar á Íslandi skulu hafa lokið framhaldsmenntun í búfjárfræðum og hafa staðist sérstakt hæfnispróf Bændasamtaka Íslands. Hvað varðar kröfur til dómara á alþjóðavettvangi setur FEIF reglur þar um.

- Á hverri kynbótasýningu starfa að jafnaði þrír dómarar og skulu þeir hafa samráð um einkunnir. Undantekningu frá fjölda dómara má gera ef hross eru 25 eða færri. Skipaður er formaður í hverri dómnefnd en hlutverk hans er að sjá til að dómstörf gangi vel fyrir sig og niðurstaða fáist.

Almennt verklag:

- Kynbótadómar fara þannig fram að fyrst koma hross til sköpulagsdóms en síðan til dóms á reiðhesthæfileikum. Þegar öll hross á sýningu hafa komið til dóms er haldin sérstök yfirlitssýning þar sem öll hæfileikadæmd hross eiga þátttökurétt. Á sýningum sem standa í viku eða lengur er heimilt að skipta yfirlitssýningum upp á fleiri daga.

- Við hæfileikadóm eru notaðar að hámarki fimm ferðir í hvora átt eftir brautinni.

- Á yfirlitssýningum eru 2 – 4 hross í braut í einu allt eftir aðstæðum. Þar er dómurum heimilt að hækka fyrir dóm á einstökum reiðhestskostum kom hrossið betur fyrir. Á yfirlitssýningu skal að hámarki ríða þrjár ferðir í hvora átt eftir brautinni.

Vellir og önnur aðstaða:

Fyrir sköpulagsdóm:

- Þar sem aðstæður eru fyrir hendi skulu mælingar og dómar á sköpulagsþáttum fara fram innandyra (reiðhöll). Við byggingardóm skal vera fyrir hendi 20 – 30 m. löng og 2 – 3 m. breið afmörkuð og slétt braut.

Fyrir hæfileikadóm:

- Hæfileikar skulu sýndir á beinni braut ca. 250 – 300 m. langri og 4 – 6 m. breiðri sem er vel afmörkuð en þó opin í báða enda.

- Yfirlag brautarinnar sé sambærilegt yfirlagi góðra keppnisvalla, þess skal gætt að yfirlagið sé slétt og vel valtað. Eins skal þess gætt eins og kostur er að brautin sé í sambærilegu ástandi út alla sýninguna. Þá skal þess gætt sem frekast er unnt að utanaðkomandi umferð trufli ekki.

- Brautin skal vera afmörkuð í tíma áður en dómstörf hefjast og aðstæður yfirfarnar af mótshöldurum og fulltrúa dómnefndar.

- Dómarar skulu hafa góða vinnuáðstöðu og hindrunarlausa yfirsýn fyrir miðri braut í ca. 25 – 40 m. fjarlægð.

Um hestinn:

- Hross sem koma til kynbótadóms skulu vera vel undirbúin, hraust og ósár, vel fóðruð og hirt. Hross sem sýnd eru í reið skulu hafa náð 4 vetra aldri miðað við almanaksárið.

- Öll hross sem koma til kynbótadóms skulu vera grunnskráð í WorldFeng og einstaklingsmerkt með örmerki. Starfsmenn sýningarinnar sjá um að samlesa örmerkið við grunnskráningu.

- Úr öllum stóðhestum fimm vetra eða eldri þarf að hafa verið tekið blóðsýni við komu til dóms.

- Allir stóðhestar sem kom til kynbótadóms skulu vera DNA-greindir svo og foreldrar þeirra.
- Mælingar, þéttleikamat og skráning galla skal fara fram á eistum stóðhesta sem til dóms koma. Upplýsingar um eistnagalla eru birtar í WorldFeng.
- Í því skyni að draga úr tíðni spatts skal röntgenmynda alla stóðhesta sem náð hafa fimm vetra aldri og koma til dóms á kynbótasýningum. Röntgenmyndirnar er heimilt að taka af hestunum á því ári sem þeim aldri verður náð. Hestur hlýtur ekki dóm nema myndataka hafi farið fram og niðurstöður liggi fyrir í WorldFeng. Heimilt er að mynda hesta og senda inn myndir þó ekki sé um sýningu að ræða. Aflestur röntgenmyndanna er í höndum fulltrúa yfirdýralæknis og niðurstöður eru birtar í WorldFeng.
- Eftir reiðdóm skal athuga hvort áverkar séu á hrossum og skrá niðurstöður í WorldFeng.

Járningar:

- Hross sem sýnd eru í reið skulu vera járnuð. Járningin skal vera vönduð sem kostur er, eðlilegt samræmi sé milli tálgunar fram- og afturhófa og hófhalli samsvari halla kjúkunnar.
- Hófar mega ekki vera lengri en 9,0 cm. Undantekningu má gera þegar hæð á herðar mælist 137 – 144 cm., mælt með stangarmáli, en þá má hóflengdin vera allt að 9,5 cm., og ef hæðin er 145 cm., eða meira má hóflengdin vera allt að 10,0 cm. Ekki má muna meiru en 2 cm., á lengd fram- og afturhófa.
- Hámarksþykkt skeifna er 8 mm., og hámarksbreidd 23 mm., og skal sama breidd vera á fram- og afturfótaskeifum. Skeifurnar skulu vera samstæðar og úr samskonar efni. Efni skeifnanna hafi ekki meiri eðlisþyngd en hefðbundið skeifnajárn. Skeifurnar séu af hæfilegri stærð miðað við hófa og ekki má muna meiru í þykkt en 2 mm., á fram- og afturfótaskeifum.
- Leyfilegt er að nota skafla, þeir skulu þá vera tveir í hverri skeifu og þeir séu að hámarki (lengd*breidd*hæð) 15mm*15mm*12mm.
- Afbrigðileg járning, s.s. uppsteyptir hófar, er óheimil.
- Pottun skeifna er óheimil.

Reiðtygi og annar búnaður:

- Hnakkar: Heimilt er að nota alla hnakka og hnakkígildi sem ekki valda hrossinu óþægindum eða særindum og hæfa íslenskum hrossum.
- Beislabúnaður: Hann skal fara vel, vera rétt stilltur og ekki valda hestinum eymslum eða særindum.
  - ü Beislismél: Lengd þeirra skal vera jöfn eða allt að 1 cm., lengri en munnbreidd hestsins. Þykkt að lágmarki 10 mm. Mélin geta verið heil (án liðamóta) eða með einum eða tveimur liðum. Yfirborð málanna má ekki vera hrjúft eða gróft s.s. snúin mál, grófkorna eða ásoðin. Beislismél sem uppfylla framangreind skilyrði má nota við allar tegundir hringaméla, íslenskar stangir, hálfstangir og tvítaumsstangir (Pelhamstangir).
  - ü Íslenskar stangir: Heildarlengd að hámarki 19 cm., fyrir utan lausan hring.
  - ü Tvítaumsstangir (Pelhamstangir): Hámarks lengd 16 cm., fyrir utan lausan hring. Fyrir neðan mál allt að 12 cm., og fyrir ofan mál að minnsta kosti 4 cm.
  - ü Hálfstangir (án keðju): Heildarlengd allt að 14 cm.

ü Reiðmúlar: Með hringamélum er heimilt að nota enskan múl (með eða án skáreimar), þýskan múl, mexíkóskan múl og spangamúl. Með íslenskum stöngum, hálfstöngum og tvítaumsstöngum er heimilt að nota enskan múl (með eða án skágreimar) eða mexíkóskan múl.

ü Óheimilt er að nota beislabúnað sem ekki er í samræmi við framangreindar reglur. Dómnefnd getur veitt undanþágu á reglum þessum til notkunar á málalausum beislabúnaði ef ástæða þykir til.

ü Keyri: Leyfilegt er að nota písk, hámarkslengd 120 cm.

ü Fótahlífar: Þær séu að hámarki 120 gr. (samanlagður þungi á hvern fót þ.e. legghlífar og hófhlífar) og í dökkum lit, svartar eða dökkbrúnar. Ef hlífar eru notaðar í hæfileikadómi þá skal sami búnaður notaður út alla sýninguna. Ef hlíf dettur af skal henni komið fyrir aftur áður en lengra er haldið.

Um knapa og umráðamenn:

· Sami knapi sýni hrossin í einni og sömu sýningunni. Knapar skulu vera allsgáðir og sýni þrúðmannlega reiðmennsku og þeir ásamt umráðamönnum hrossins sýni einnig kurteisi og háttvísi í framkomu. Að öðrum kosti getur dómnefnd áminnt viðkomandi eða vísað frá sýningu.

· Verði knapi í kynbótasýningu uppvís af því að hestur hans greinist með ólögleg lyf, sbr. lyfjareglugerð (nr.635/1996), hlýtur hann dóm samkvæmt íslenskum lögum og alþjóðareglum þar um. Hafi knapi gerst brotlegur samkvæmt lyfjareglugerð Landssambands hestamannafélaga (LH) eða FEIF gildir sá dómur sem hann hlýtur einnig í kynbótasýningum.

· Notkun reiðhjálma er skylda og skulu þeir vera spenntir.

Viðurlög við ólöglegum búnaði eða járnungum:

· Fyrsta brot á viðkomandi sýningu: Opinber áminning, hrossi vísað af sýningu og dómur ógiltur.

· Annað brot á viðkomandi sýningu: Brottvísun knapa af sýningu, hrossi vísað af sýningu og dómur ógiltur.

Viðurlög við grófri reiðmennsku:

· Fyrsta brot á viðkomandi sýningu: Opinber áminning.

· Annað brot á viðkomandi sýningu: Brottvísun knapa af viðkomandi sýningu og dómur á viðkomandi hrossi ógiltur.

Vinnureglur FEIF við kynbótadóma

1. Járnunga reglur.

- Færri en átta ferðir riðnar þegar skeifa fer af > má koma aftur og klára sýningu.

- Átta ferðir eða fleiri riðnar þegar skeifa fer af > kemur aðeins á yfirlitssýningu.

- Skeifa af á yfirlitssýningu > getur komið aftur og klárað sýninguna.

2. Reglur um reiðdóm.

- Færri en sex ferðir riðnar þegar ákveðið er að hætta af ófyrirséðum ástæðum > dómur ógiltur.

- Sex ferðir eða fleiri riðnar > dómur gildur.
- Meira en hálf langhlið riðin > langhliðin talin með sem ein ferð.

3. Rakstur hrossa leyfður, þó bannað að raka andlit, eyru og fætur.

4. Hægt og greitt, tölt og stökk á yfirlitssýningum.

- Ef ná á einkunn hærra en 8,0 fyrir tölt eða hærri einkunn en 8,5 fyrir stökk, verður að sýna bæði hæga og greiða ferð á gangtegundunum á yfirlitssýningum.

5. Ef hrossi er riðið hvað eftir annað lengra en afmörkun brautar segir til um, getur það haft áhrif á vilja/geðslags einkunn.

6. Yfirlitssýning verður ekki riðin með utanaðkomandi hrossi. Þ.e.a.s. hrossi sem ekki er skráð á sýninguna er óheimilt að ríða með hrossi úr sýningunni á yfirlitssýningu.

7. Í byggingardómi er bannað að hófar séu málaðir eða klístraðir.

8. Teygjur í faxi eru bannaðar.

9. Réttleika dómur.

-Við dóma á réttleika skal sú regla viðhöfð að gefa ekki hærri einkunn en 7,5 ef svo illa er staðið að teygingu að erfitt sé að sjá réttleikann fullkomlega.

10. Komi knapi ekki með hest til áverkaskoðunar eftir sýningu, skal honum veitt áminning.

Eistnaskoðun stóðhesta

Helstu áhersluatriði eru eftirfarandi:

· Stinnleiki eistna.

I Góður stinnleiki, eistað þétt og fast viðkomu.

II Þokkalegur stinnleiki, eistað sæmilega vel þétt viðkomu.

III Stinnleiki ekki fyrir hendi, eistað lint og mjúkt.

Snúa eistun rétt, eistnalýppur eiga að vera aftaná eistanu. Ekkert eista eða aðeins eitt. Eistu óeðlilega smá. Annað eistað mikið minna en hitt, 50% munur eða meira. Heildarbreidd pungs TSW minna en 8 cm. Þarmar finnast í pung. Ef athugasemdir eru gerðar af mælingamanni eiga dómur að skera úr um framhaldið. Ef einhverjar af ofantöldum athugasemdum eiga við, fær eigandi hestsins tvær vikur til að hnekkja álit dómara með skriflegum úrskurði frá dýralækni sem berast skal til hrossaræktarráðunauts BÍ. Ef ekki næst að skoða og mæla eistu á fullnægjandi hátt, þarf eigandi að skila dýralæknisvottorði um eistna heilbrigði gripisins. Að öðrum kosti er sett athugasemd í WorldFeng um að heilbrigði hafi ekki verið vottað af dómnefnd.